

**НИКОЛАЈЧО НИКОЛОВ, ЗАМЕНИК
ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР ВО РУДНИКОТ
ЗА БАКАР "БУЧИМ" ОД РАДОВИШ**

Господин Николајчо Николов е роден на 10.2.1947 година. Дипломирал на Технолошко-металуршкиот факултет во 1970 г. Негово прво вработување е во Рудници и железарници Скопје - Челичана. Понатаму, тој 13 години работи во "Силика"-Гостивар, на работни места од главен технолог до директор на ОЗТ. Во периодот од 1984 г. до 1987 г. работи во Ватростална - Бусовача, а од 1987 г. до 1998 г. е вработен во Ватростална - Скопје. Од 1992 година г. Николов основа сопствена фирма. Во текот на 2004 г. активно работи на приватизацијата на фирми во Македонија, заедно со фирмата "Солвеј" од Русија, при што има голем придонес за приватизирањето на рудниците "Бучим" - Радовиш и "Саца" - Македонска Каменица, како и за "Скопски легури" - Скопје. Моментно работи како заменик генерален директор во рудникот за бакар "Бучим" од Радовиш.

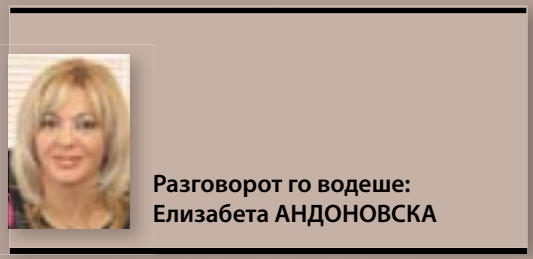
Македонија, речиси без исклучок, имаат позитивно мислење за животниот амбиент во Македонија и се задоволни од топлиот прием од страна на македонскиот народ. Но, секогаш има можност и потреба за натамошно подобрување на бизнис климата.

Поголем број од претставниците на странските инвеститори во земјава генерално се задоволни од бизнис климата и од квалитетот на работната сила. Претставниците на големите капацитети, меѓу кои и Вашиот, се пожалија на брзата примена на либерализацијата на пазарот на електрична енергија. Дали овие пазарни цени на електричната енергија ќе го поскапат Вашиот производ поради што тој ќе стане неконкурентен на пазарот?

Како ја оценувате актуелната бизнис клима во Македонија, од аспект на еден од најголемите странски инвеститори?

НИКОЛОВ: Кога се зборува за актуелната бизнис клима во Република Македонија, гледано од аспект на еден од поголемите странски инвеститори, мора да се имаат предвид повеќе фактори. Генерално гледано, несомнено е дека актуелната Влада прави максимални напори да се подобри бизнис климата и презема конкретни мерки по ова прашање. Едно од битните прашања е олеснувањето на даночната политика, што несомнено има позитивно влијание. Но, во нашава земја сè уште постојат бирократски остатоци од поранешниот систем, со кои поранешните влади не успеаа да се справат, а нив ги има и денес. Еден од нив е спорното решавање на имотно-правните односи, добивањето разни дозволи за градба, дозволи за концесија за детаљни геолошки истражувања, подолгорочна стабилност на законските прописи и сл.

Но, општо гледано, кога се работи за еден инвеститор од Руската Федерација, сите Руси и Украинци кои се присутни во

Разговорот го водеше:
Елизабета АНДОНОВСКА

ВО "БАКАРНИОТ ÔД ПО ЖИЦА" СО СТРУЧНИОТ ТИМ ОСТВАРУВАМЕ МАКСИМАЛНО ПРОИЗВОДСТВО

Нашата девиза беше и остана дека во Комбинатот не може да се води политика туку дека секој мора чесно, стручно и дисциплинирано да си ги врши задачите за кои е повикан.

НИКОЛОВ: Генерално гледано, ние сме задоволни од квалитетот на работната сила и од човечките ресурси. Тоа беше и еден од фактите кој придонесе "Бучим" да го возобновиме за многу кратко време и брзо да постигне високо користење на инсталираните капацитети. Имаме понуда на голем број квалификувани специјалисти од сите области и жал ни е што бројот за вработување е ограничен. Навистина има голем потенцијал на работна сила и тој треба да се искористи.

Што се однесува до либерализацијата на цената на електричната енергија, повеќе пати и на повеќе места изјавував дека до промени на постојната состојба мораше да дојде и таа задача ѝ падна на оваа Влада. Факт е дека Македонија енергетски е сиромашна држава и факт е дека речиси 20 години на ова поле ништо не е инвестирано. Но, токму поради тоа ние од "Бучим", а и сите големи потрошувачи се залагавме за постепен либерализација, која би произлегла од детално и сеопфатно изработена енергетска анализа на највисоко државно-експертско ниво и товарот да се распореди на сите стопански субјекти, што би било и поправедно и поприватливо.

Учеството на електричната енергија во готовиот производ на "Бучим" до мај 2005 година беше 19,5 отсто, а денес истиот изнесува 35 проценти, односно за 1 тон бакар се трошат 1.600 американски долари. Бидејќи се работи за берзански производ економичноста се намалува и прашање е на време до кога ќе издржиме.

Владата реши прв пат да стави крај на долгогодишните бенефиции кои ги имаа големите потрошувачи на електрична енергија. Таа даде зелено светло за измените во Законот за енергетика, со кои дефинитивно овие компании ќе се пуштат сами на пазарот да купуваат електрична енергија за своите потреби, се разбира, по повисоки цени. Во изминатите неколку месеци тие од домашните капацитети добиваа 45 отсто од потребите за електрична енергија по регулирани, пониски цени, кои изнесуваа околу 30 евра за мегават. Додека моментната просечна цена на увозната електрична енергија е околу 90 евра за мегават, со најава дека таа ќе се зголемува во наредните месеци. Кој е Вашиот став?

НИКОЛОВ: Ние во "Бучим" никогаш не сме биле привилегирани од аспект на снабдување со електрична енергија и секогаш нашите сметки редовно и уредно сме си ги плаќале по регулирани цени. Значи, кај нас немало бенефиции, а можеби и ние сега го плаќаме данокот на некои други фирми кои имале бенефиции. Но што е, тука е.

По одлуката на Владата на РМ дека големите потрошувачи на електрична енергија од 1.1.2008 година ќе мора сами да се снабдуваат со електрична енергија од увоз, ние постапивме по истата и склучивме договор за увоз. Цената не е ниска, но морам да нагласам дека кај новиот снабдувач постигнавме максимална флексибилност околу количествата кои ќе ги преземаме, што не беше случај во периодот кога снабдувањето беше преку МЕПСО и немавме речиси никаква флексибилност.

Моментната увозна цена изнесува околу 80 ЕУР за мегават-час и ние немаме информација дека таа ќе се зголеми во 2008 година.

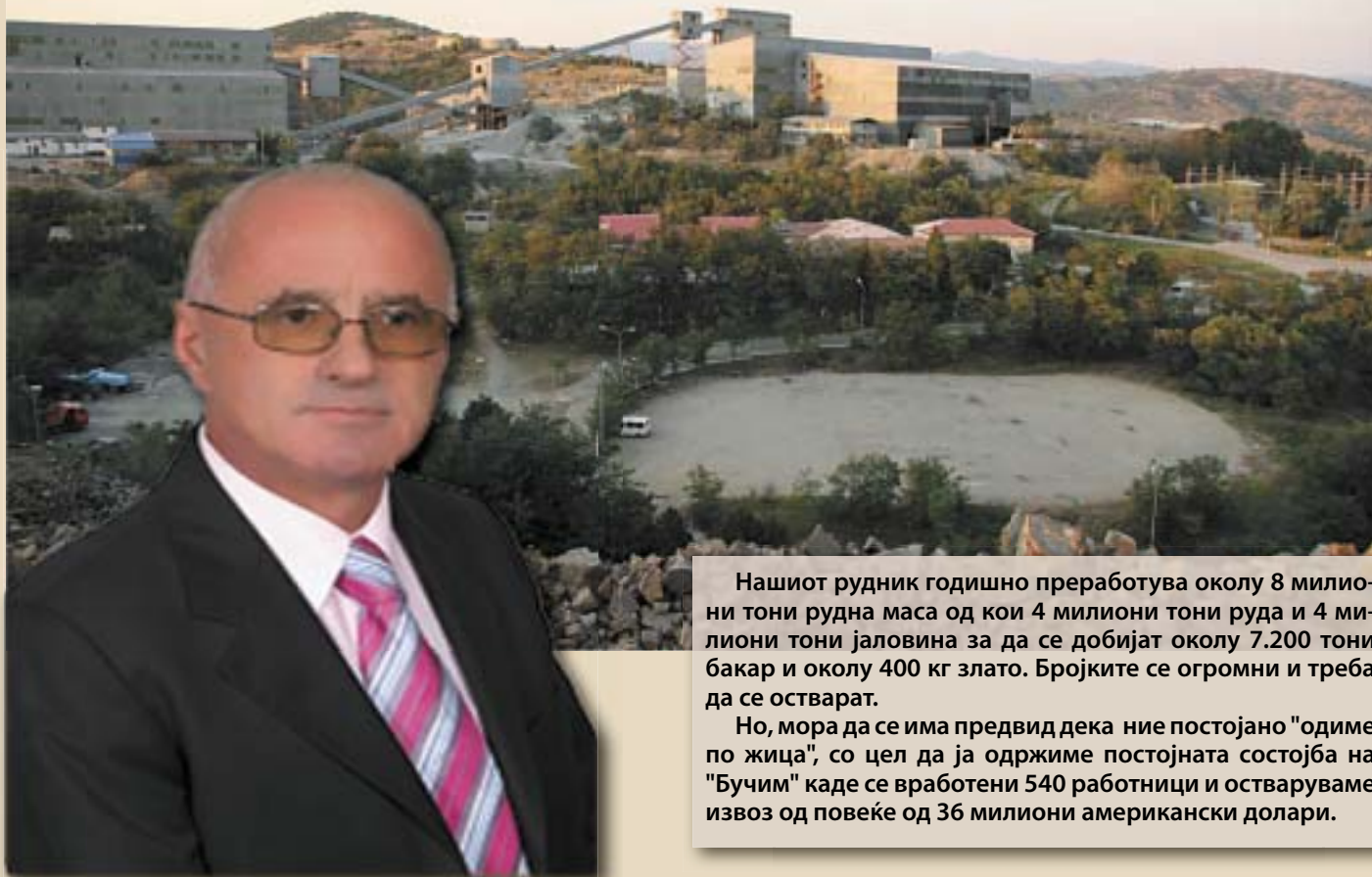
Деновиве Владата призна дека во државата нема ноќни вишоци електрична енергија, кои може да им ги понуди на големите потрошувачи, а кои на почетокот на годината сакаше да ви ги продаде...

НИКОЛОВ: На прашањето за вишок на електрична енергија во ноќниот период и воопшто за функционирањето на македонскиот електроенергетски систем без големите потрошувачи, ние како големи потрошувачи укажувавме и порано, и се изјаснивме дека ниту еден електричен енергетски систем не може да биде успешен и рентабилен доколку нема големи потрошувачи, кои континуирано преземаат енергија и можат да преземаат поголемо количество електрична енергија ноќе. Не наидовме на разбирање.

Понудата од Владата за евентуално преземање на ноќна електрична енергија од домашниот пазар за нас е неприфатлива, поради тоа што би се нарушиле веќе постигнатите договорни услови од увоз, а ние сме континуиран потрошувач на енергија.

Големите потрошувачи веќе имаат склучено договори за увоз на струја за целата година, а преносот ќе се врши преку МЕПСО. Тие ќе му плаќаат пенали на преносниот оператор МЕПСО доколку при увозот на електрична енергија не ги преземат најавените или побараат поголеми количества. Како ќе се справите со оваа состојба? Какви се Вашите релации со МЕПСО?

Нашиот рудник годишно преработува околу 8 милиони тони рудна маса од кои 4 милиони тони руда и 4 милиони тони јаловина за да се добијат околу 7.200 тони бакар и околу 400 кг злато. Бројките се огромни и треба да се остварат.

Но, мора да се има предвид дека ние постојано "одиме по жица", со цел да ја одржиме постојната состојба на "Бучим" каде се вработени 540 работници и остваруваме извоз од повеќе од 36 милиони американски долари.

Не планираме никакво намалување на производството во "Бучим", туку напротив, планираме да го одржиме максималното производство како во 2006 и во 2007 година. Мора да се има предвид дека "Бучим" преработува апсолутно најсиромашна руда на бакар во светот и за нас единствен спас е максимално производство. За нас црвената линија за цената на бакарот на Берзата е 5.500 американски долари за тон бакар.

НИКОЛОВ: Ние веќе добивме Предлог-договор од МЕПСО за пренос на електрична енергија, урамнотежување на отстапувањата меѓу фактичката и планираната потрошувачка и пресметката на прекумерно преземената реактивна електрична енергија, на кој имавме сериозни забелешки но, за жал, од страна на МЕПСО беа прифатени минимални корекции и тврдиме дека доколку се изнуди да го потпишеме истиот, ние ќе имаме еден од најнеповолните договори во Европа.

Предлагавме толеранцијата од планираното и преземеното да биде 5 отсто, а предлогот е 3 отсто. Повеќе преземената електрична енергија во дневниот период над толеранција од 3 отсто треба да ја плаќаме 5 пати поскапо од регулираната цена. За помалку преземената електрична енергија која ја оставаме во системот и му ја плаќаме на добавувачот од странство, исто така, плаќаме. МЕПСО во сите преговори се однесува многу круто, и едноставно не знам како ќе се справиме со овој проблем.

Да се балансира електрична енергија во еден мал и сиромашен систем не е лесно, но сепак очекуваме поголема флексибилност од МЕПСО.

Со делот на цената за пренос на електрична енергија сема се согласуваме.

Дали во моментот планирате да го намалите производството, или ќе го одржите истото производство бидејќи, за среќа, цената на бакарот денес е солидна и Ви овозможува да опстанете?

НИКОЛОВ: Ние не планираме никакво намалување на производството во "Бучим", туку напротив, планираме да го одржиме максималното производство како во 2006 и во 2007 година.

Мора да се има предвид дека "Бучим" преработува апсолутно најсиромашна руда на бакар во светот и за нас единствен спас е максимално производство, рационализација на трошоците и, се разбира, добра цена на бакарот на Берзата.

Изминативе неколку месеци домашните капацитети добиваа 45 отсто од потребите за електрична енергија по регулирани, пониски цени, кои изнесуваа околу 30 евра за мегават. Моментната просечна цена на увозната електрична енергија е околу 90 евра за мегават, со најава дека ќе се зголемува наредните месеци. Која цена е последната граница до која ќе бидете рентабилни на пазарот и доколку почне да се намалува цената на бакарот при вакви цени на енергијата, дали тоа ќе значи затворање на "Бучим"?

НИКОЛОВ: За нас црвената линија за цената на бакарот на Берзата е 5.500 американски долари за тон бакар, со оваа цена на електричната енергија (за нас сè уште се непознати дополнителните негативни ефекти од договорот со МЕПСО) и доколку нема значително зголемување на другите трошоци како, на пример, нафтата која учествува со 16 проценти во цената на чинење на готовиот производ. Намалувањето на цената на бакарот на Берзата под 5.500 американски долари при вакви трошоци значи автоматско затворање на рудникот "Бучим".

Вашиот сопственик го поседува рудникот "Бучим", но и рудникот "Саса". Дали кај него постојат размислувања своите пари да ги инвестира надвор од Македонија, во други места, каде овие прашања се решени поинаку?

НИКОЛОВ: Сопственик на рудниците "Бучим" и "Саса" е фирмата "Солвеј", со седиште во Москва. Не ми е познато мислењето на нашиот сопственик за тоа каде понатаму ќе ги вложува своите пари, но сигурно знам дека рентабилноста во работењето на "Бучим" е под постојано набљудување, затоа што треба да се има предвид дека се работи за многу сиромашен рудник, мали руднички резерви и стара опрема, каде треба постојано да се инвестира. Значи, профитот не може да се гледа директно, туку мора да се земат предвид постојано потребните инвестиции, кои во изминативе 3 години изнесу-

Цената на електричната енергија не е ниска, но морам да нагласам дека кај новиот снабдувач постигнавме максимална флексибилност околу количествата кои ќе ги преземаме, што не беше случај во периодот кога снабдувањето беше преку МЕПСО и немавме речиси никаква флексибилност.

ваат околу 15 милиони американски долари. Тие инвестиции треба да се вратат преку профитот.

Во каква кондиција ги затекнавте "Бучим" и "Саса" кога ги купивте, а каква е сегашната состојба во овие рудници, како од аспект на капацитетите, така и од човечкиот фактор?

НИКОЛОВ: Старо-новата фирма "Бучим" е формирана на 15.1.2005 година по купувањето на јавен тендер на фирмата "Семкорп" АД во стечај за високи 9,1 милиони евра, што беше

Кога се работи за инвеститор од Руската Федерација, сите Руси и Украинци кои се присутни во Македонија, речиси без исклучок, имаат позитивно мислење за животниот амбиент во Македонија и се задоволни од топлиот прием од страна на македонскиот народ.

апсолутно највисока цена која е платена за еден рудник во Македонија до тој период. Повеќе од 55 отсто од овие пари отидоа во државната каса и во државните фирми кои беа и најголеми доверители.

Рудникот го затекнавме во многу лоша состојба, машинскиот парк беше руиниран и веднаш пристапивме кон негово возобновување. Благодарение на квалитетот на затекнатиот кадар и инвестиционото вложување од повеќе од 6 милиони евра, за неполни 6 месеци рудникот го доведовме до состојба за максимално производство.

Во овие три години се трудевме рудникот да го доведеме во колку-толку нормална состојба и веќе се видливи првите резултати. Во тоа се подразбира уредување на површинскиот коп, поправка и постојано одржување на патиштата и други детали, кои овозможуваат поправилна и побезбедна експлоатација на рудата.

На почетокот на оваа година пристапивме кон набавка на нова опрема, купуваме два дампера со носивост од по 100 тони и еден дозер, што ќе значи засилување на капацитетот на опремата. Оваа инвестиција ќе чини околу 3 милиони евра.

Инаку, нашиот рудник годишно преработува околу 8 милиони тони рудна маса од кои 4 милиони тони руда и 4 милиони тони јаловина за да се добијат околу 7.200 тони бакар и околу 400 кг злато. Бројките се огромни и треба да се отворат.

Но, мора да се има предвид дека ние постојано "одиме по жица", со цел да ја одржиме постојната состојба на "Бучим"

каде се вработени 540 работници и остваруваме извоз од повеќе од 36 милиони американски долари. За нас е добредојдена секоја помош од државата во оваа насока.

Вашите заслуги не само кон граѓаните туку и кон градот беа наградени со Шестоноемвриската награда, која градот Радовиш традиционално ја доделува секоја година. Изминатата година таа награда ја добивте и Вие...

НИКОЛОВ: На 6.11.2007 година градот Радовиш го одбележа празникот 63 години од своето ослободување со пригодна свеченост. Традиционално на овој празник се доделуваат и соодветни награди и признанија. На наше задоволство, меѓу наградените се најдовме и ние, генералниот директор на "Бучим" г. Васил Боруцкиј и јас како негов прв заменик. Ние бевме добитници на најголемото признание: ШЕСТОНОЕМВРИСКО ПРИЗНАНИЕ СО ЗЛАТНА ПЛАКЕТА. Овој потег на градот Радовиш, на градоначалникот и на Советот на Општината високо го цениме и за нас претставува голема почит. Знаете, никој не работи за награди, ние ја извршуваме задачата која сме ја добиеле од нашиот инвеститор, но добро е кога луѓето забележуваат дека се прави нешто добро и ние сме благодарни за тоа. Од друга страна, пак, ние постојано се трудиме и помагаме во сите сегменти во градот со донирање средства, почнувајќи од спортот, за училиштата, градинките и слично, се разбира, во границите на нашите можности.

Вашето доаѓање во рудникот "Бучим" резултираше не само со добар успех и пласман, туку и со видно подобрување на условите за работа, како и задоволство меѓу човечкиот фактор...

НИКОЛОВ: Комбинатот "Бучим" работи од 1979 година и имаше многу периоди на успони и падови, поврзани со квалитетот на рудата, физичкиот обем на производство и цената на светската берза, што резултирало и со создавање на различна клима за работа. Доколку кон ова се додаде и вмешаноста на политиката во Комбинатот, тогаш е јасно зошто повеќе пати имаше различни превирања. Поучени од сè ова, што меѓу другото ми беше јасно и познато, како и фактот што имавме среќа нашиот сопственик за прв човек да го одреди искусниот геолог од Украина, г. Васил Боруцкиј, со кого успеавме да направиме добар тим и истиот ги дава резултатите.

Нашата девиза беше и остана дека во Комбинатот не може да се води политика туку дека секој мора чесно, стручно и дисциплинирано да си ги врши задачите за кои е повикан. Мораме да признаеме дека кај луѓето кои беа напатени од порано најдовме на разбирање и успеавме да создадеме здрав и монолитен колектив со кој јас лично се гордеам. Кај нас сите луѓе се еднакви, им обезбедивме пристојни услови за работа, обезбедивме бесплатна квалитетна исхрана и пристојни но редовни плати. Тоа ја прави добрата работна атмосфера.